

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/150905,Tobie-Polsko-hold-dla-powstancow-slaskich-por-Karola-Orlinski-ego-oraz-kpt-Robert.html>
15.05.2024, 10:07

**„Tobie Polsko” - hołd dla powstańców śląskich
por. Karola Orlińskiego oraz kpt. Roberta Oszka -
Katowice, 30 września 2021**

30 września 2021 r. w Katowicach na Cmentarzu Garnizonowym przy ul. Meteorologów odbyła się uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich znakiem pamięci „Tobie Polsko” por. Karola Orlińskiego oraz kpt. Roberta Oszka. Wydarzenie rozpoczęło się Mazurkiem Dąbrowskiego odegranym przez orkiestrę górniczą KWK „Wujek”. Następnie głos zabrał p. dr. Andrzej Sznajder – dyrektor Oddziału IPN, który omówił symbolikę znaku pamięci opracowanego przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w

Katowicach. Następnie historię postaci por. K. Orlińskiego oraz kpt. Roberta Oszka przybliżył p. Jan Kwaśniewicz – naczelnik OBUWiM. Po wprowadzeniu w tematykę spotkania przedstawiciele IPN oznaczyli groby. Po uczczeniu Bohaterów złożeniem kwiatów i zapaleniem zniczy zgromadzeni odśpiewali Rotę.

W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele harcerskich drużyn wodnych Chorągwi Śląskiej ZHP, gliwickich szkół oraz katowickiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej.

Por. Karol Jan Orliński urodził się 22 grudnia 1886 r. w Chorzowie. W czasie III powstania śląskiego brał czynny udział w walkach w charakterze oficera fortyfikacyjnego w grupie „Wschód”, a następnie w 1. pułku Wojsk Powstańczych. Wraz z oddziałem Wawelberga brał udział w akcji wysadzenia mostu kolejowego w Porcie Kozielskim. Po zakończeniu walk powstańczych został przydzielony do 73. pułku piechoty. Zmarł 4 października 1929 r. w Katowicach. Za działalność niepodległościową został odznaczony Krzyżem Walecznych.

Karol Orliński

Kpt. Robert Oszek urodził się 30 maja 1896 r. w Zabrze. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej pełniąc funkcję zastępcy dowódcy okrętu „Pancerny I”, natomiast w czasie III powstania śląskiego był dowódcą oddziału pancernego. Brał udział w walkach na froncie centralnym, najbardziej zasłużył się w walkach w rejonie Góry św. Anny. W latach 1921-1922 był komendantem tajnej organizacji „P”, która oficjalnie działała jako klub sportowy „Spahi”. Należał również do Polskiej Organizacji Wojskowej. Zmarł 13 kwietnia 1938 r. w Katowicach. Za działalność niepodległościową został odznaczony Orderem Virtuti Militari V kl., Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Gwiazdą Górnośląską, Krzyżem Walecznych oraz Krzyżem Niepodległości z Mieczami.

Postać kpt. Roberta Oszka przybliżyła wystawa przygotowana przez OBEN IPN Katowice. Można się z nią zapoznać pod [linkiem](#).

Robert Oszek

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Znak pamięci "Tobie
Polsko".